

www.coe.int. *Посібник з освіти в області прав людини за участі молоді*. URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/council-of-europe-charter-on-education-for-democratic-citizenship-and-human-rights-education> (дата звернення: 01.11.2023).

5. Про схвалення Концепції розвитку громадянської освіти в Україні : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 03.10.2018 р. № 710-р : станом на 8 жовт. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-p#Text> (дата звернення: 01.11.2023).

ІНТЕРАКТИВНІ ВПРАВИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ

Роман Сахнов

Нова українська школа – це ключова реформа Міністерства освіти і науки України. Її головна мета – створити школу, в якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті [3].

Центральне місце в реалізації реформи посідають навчальні предмети громадянської та історичної освітньої галузі [1; 2]. Громадянська освіта – це знання про компетенції, які допомагають будувати успішну країну [4]. Вона навчає найголовнішому в наш час – бути громадянином-патріотом. Не стояти осторонь від проблем, які виникають, а згуртуватись і допомогти державі їх розв'язати. Робить акцент на тому, що саме від громадян залежить майбутнє держави.

Багато хто з нас думає, що реформа НУШ – це величезні інтерактивні комплекси, які вартують десятки тисяч гривень, придбане сучасне обладнання, яке урізноманітнює форми і методи роботи. Звичайно, це в деякій мірі так, але можна, маючи лише найелементарніші і найпростіші підручні матеріали, втілювати реформу в життя. Прикладом такого є використання на заняттях громадянської освіти інтерактивних вправ, які зацікавлять здобувачів освіти та сформують розмаїття компетентностей.

Найпростіша і найбільш доступна інтерактивна вправа – «Аналіз цитат».

Мета її – мотивувати здобувачів освіти, активізувати вміння знаходити головне, комунікувати, доводити свою точку зору. Вона не потребує великих зусиль та матеріальних ресурсів. Кожен підручник з громадянської освіти вміщує цитати. Їх авторами можуть бути історичні постаті, літературні, художні діячі, як українського, так і світового походження. Викладачу лише необхідно підібрати їх відповідно до теми заняття, роздрукувати і підвести здобувачів освіти до їх виконання. А далі – самі вихованці з великим ентузіазмом почнуть опрацьовувати їх і висловлювати свої думки. Ця вправа поглиблює інтеграційні міжпредметні зв'язки.

Ще однією інтерактивною вправою, яка дає можливість динамічно провести заняття, є вправа «Прогулянка галереєю». Вона, як і попередня, не потребує значних фінансових ресурсів, але дає великий освітній результат. Все, що необхідно, – це роздрукувати малюнки і розмістити їх в аудиторії у форматі

галереї. Викладач проводить підготовчу роботу, роздає путівник із завданнями. Здобувачі освіти переміщуються по галереї, оглядаючи зображення, заповнюючи путівник з відповідними вказівками. Ця вправа сприяє кращому і свідомому запам'ятовуванню навчального матеріалу, розкриває комунікативні вміння, навички роботи в команді, вчить приймати обґрунтовані рішення, демонструє в практичній площині можливість використання набутих знань.

Наступною інтерактивною вправою, яка реалізується у формі рольової гри, є «Консультація з громадськістю». Аудиторія поділяється на шість соціальних груп, одна з яких – представники влади. Отримавши проблемну ситуацію для обговорення, кожна група, відповідно до своєї ролі, підбирає аргументи з тексту ситуації і презентує їх. А представники влади, вислухавши всі пропозиції та зауваження, намагаються вирішити проблему, максимально задовольнивши всі соціальні групи. Ця вправа дає можливість залучити до роботи всю аудиторію. Формує навички роботи в команді, вчить працювати з джерелами, знаходити головне, аргументувати, відстоювати свою точку зору, дослухатися до опонента, вирішувати конфліктні ситуації. Формує розуміння складності творення публічної політики. Практично демонструє роль громадянина в державних процесах.

Підсумовуючи, можна з впевненістю сказати, що реформа НУШ у контексті викладання предметів громадянської галузі має великі здобутки. І це реформа не стільки про матеріальне забезпечення закладів освіти, скільки про зміну підходів до викладання предметів на основі демократичних цінностей. Маючи невеликі матеріальні ресурси, можна забезпечити величезний якісний результат, який залежить в першу чергу від педагога.

Література

1. Гриценко А. П. Можливості використання ІТ-технологій у ході впровадження модельних навчальних програм громадянської та історичної освітніх галузей базової середньої освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. Сер. : Педагогічні науки. 2022. Вип. 1 (48). С. 108-117. URL: <https://drive.google.com/file/d/1xqridTC6jjLHmtGFLdSl3nvasJLl6QC/view> (дата звернення 29.09.2023).

2. Гриценко А.П. Організація практичної підготовки майбутніх учителів навчальних дисциплін громадянської та історичної освітньої галузі в умовах дистанційного навчання. Технологічні засади професійної підготовки фахівців вищої освіти в умовах дистанційного навчання: матеріали Всеукраїнського науково-практичного вебінару для науково-педагогічних працівників (м. Харків, 22 листопада 2022 року); за ред. д. пед. н. В. М. Нагаєва. Харків : ХОГО «Науковий центр дидактики менеджмент-освіти», 2022. С. 17-21.

3. Нова українська школа. *Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola#:~:text=> (дата звернення 29.09.2023).

4. Стасів О. Що таке громадянська освіта і чому вона потрібна. *Українська правда. Життя*. 2021. 29 березня. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2021/03/29/244371/>. (дата звернення 29.09.2023).